

Br. Z

Malo komu wiadomo, szczególnie w Warszawie, że Odyńiec był autorem, albo raczej współautorem jednej z najpiękniejszych książek polskich do nabożeństwa, wydanej i wydawanej potem bezimiennie, jak czynili starzy prac podobnych autorowie i jak uczynił mimo najpilniejszych dociekań dotąd niewykryty autor książki „O naśladowaniu Chrystusa”. Opracowany przez Odyńca „Ołtarzyk rzymsko-katolicki” ukazał się po raz pierwszy w roku 1846-ym w Lipsku i następnie kilka miał wydać. Pod najpopularniejszą nazwą książki nabożnej, Odyńiec zgromadził w niej wszystkie najużywawsze modlitwy w Polsce, udoskonalił styl w prozie, poprzekładał na nowo ustępy wierszowane i zrobił rzecz pod względem niezłębionej prostoty niedościgną w literaturze modlitewnej polskiej. Wiadomo nam prztem, że aż do ostatniej choroby, która go wydarła z pośródka żyjących, nigdy się Odyńiec nie modlił inaczej, niż na klęczkach. To mu jednak nie przeszkodziło w r. 1854-ym, w pięćdziesiątym roku życia, napiętnować najjaskrawszymi wyrazami nabożnisiowstwa, wyzutego z miłości i dobrych uczynków. W „Spowiedzi dewotki” występuje przy konfesjonalne postać, którą nie własne trapią grzechy, „lecz ach! tem gorzej, że cudze.” Ona wie sama drogę do nieba i spowiednika radzić się o to nie potrzebuje; ale jej ojciec, matka, siostry, bracia, z tymi nie umie jak sobie poradzić, żeby ich jak gęsi zapędzić do zbawienia. Okazało się z dalszych wyznań, że ojciec, matka, bracia i siostry pracują po chrześcijańsku, a ona

Jeszcze statystyka kryminalna.

Zamieściliśmy już w szpaltach naszego pisma kilka cyfr, zaczerpniętych z urzędowego przez ministerjum sprawiedliwości zebranego i opublikowanego materiału do statystyki kryminalnej za rok 1879-ty, ograniczywszy się wszelako na cyfrach ogólnych, niedostatecznych do wytworzenia sobie choćby przybliżonego pojęcia o stanie moralnym ludności w pewnej danej chwili, co jest jednym z zadań statystyki kryminalnej.

Ponieważ w pierwszym artykule w tej materji wyzerpaliliśmy dane odnoszące się do samych przestępstw, obecnie przeto jako uzupełnienie, podamy wiadomości dotyczące osób pociągniętych do sądowej odpowiedzialności, o ile wykazy ministerjum dostarczają tego rodzaju informacji.

Przedewszystkiem tedy z liczby 8,985 osób, których sprawy rozstrzygane były w ciągu r. 1879-go w sądach okręgowych oraz w izbie sądowej uwolniono od odpowiedzialności z powodu niedowiedzenia winy osób 2,039, co stanowi około 33%.

W wykazie sformułowanych według wieku zwraca na siebie uwagę ciągła różnica pomiędzy przestępcami płci męskiej i żeńskiej. Wykaz przemawia stanowczo na niekorzyść mężczyzn, których skazano na rozmaite lżejsze i cięższe kary 5,946, podczas kiedy liczba kobiet skazanych była tylko 949.

Smutną oznaką moralności jest wysoka cyfra małoletnich na kary skazanych. Statystyka wykazuje dzieci od lat 10-tych do 13-tych wyrokami sądowymi na kary skazanych: 64 chłopców i 7 dziewcząt. W wieku od 14-go roku życia do 20-go włącznie: chłopców 878, dziewcząt 130.

Największa cyfra przestępstw przypada na wiek od roku 20-go do 25-go, od 26-go do 30-go, od 30-go do 35-go i od 35-go do 40-go. Perjody te wyrażają się następnymi cyframi przestępstw. 717—817—878 i 717, w których stale kobiety stanowią od 16-tu do 25%.

Interesującym jest ten szczegół, że kiedy największej przestępstw popełniają mężczyźni żonaci, obarczani liczniejszą rodziną, i popełniają ich więcej niż bezżenni (2121 i 1851), moralność kobiet widocznie poprawia się z chwilą, kiedy stają się żonami i matkami rodzin. Kiedy bowiem statystyka wykazuje karanych kobiet niezamężnych 391, obarczonych rodzinami (tj. mających dwoje albo więcej dzieci) figuruje w statystyce tylko 310.

Nie bez znaczenia są także dane, wyrażające stopień wykształcenia indywiduów, skazanych na kary za przestępstwa kryminalne. Ogólna cyfra 5946 rozpada się w taki sposób: osób mających wyższe wykształcenie 10, takich które odebrały wykształcenie

w średnich zakładach naukowych 43, w niższych 61, umiających czytać i pisać 1166, niemających elementarnego wykształcenia, tj. nieumiejących czytać ani pisać 4644 i nareszcie 22 takich, których stopień naukowego wykształcenia nie jest wiadomym. W rubryce tej zwraca na siebie uwagę wielki procent kobiet niezających sztuki pisanie i czytania (890), w porównaniu z cyfrą tejże samej kategorii mężczyzn (3744).

Z zamieszczonego w wykazie podziału na stany i zajęcia dowiadujemy się, że największy kontyngens przestępstw przez sądy ukaranych dostarczyli rolnicy, których 493 skazanych zostało na rozmaite kary.

Drugie po nich miejsce zajmują wyrobnicy i najemnicy, figurujący w liczbie 305 w statystyce kryminalnej. Z kolei idą po nich czeladź rzemieślnicza (66) i osoby należące do służby państwowej i społecznej (65). Powyższe cyfry odnoszą się do mężczyzn.

Co do kobiet, według podziału na stany i zajęcia, na pierwszym miejscu figuruje w jednakowej cyfrze 64 kobiet bez określonych zajęć oraz wyrobnice i najemnice, a po nich dopiero idą kobiety zajmujące się uprawą roli, których liczbę statystyka kryminalna podaje na 36.

Recydywiści stanowią ogromny procent przestępców. Mężczyzn do tej kategorii należących statystyka kryminalna wykazuje 801, a kobiet 153.

Nareszcie dla uzupełnienia obrazu dodamy jeszcze, że prócz osób skazanych wyrokami sądów okręgowych i izby sądowej do odpowiedzialności przed sądy gminne i sędziów pokoju za mniejsze wykroczenia w r. 1879-ym pociągniętych było osób 18,758, a w tej liczbie 14,631 mężczyzn i 4,127 kobiet.

Liczba skazanych jest o wiele mniejszą, wynosi bowiem tylko 5,868, w której mieści się mężczyzn 4,514 i kobiet 1,354.

K. W.

Nala i Damajanti.

Mieliśmy w ręku bardzo ciekawy rękopis, przeznaczony do Biblioteki warszawskiej.

Jest to przekład powieści staroindyjskiej „Nala”, dokonany z sanskryckiego oryginału przez dra Jana Leciejewskiego, docenta prywatnego języków i literatur słowiańskich przy uniwersytecie wiedeńskim.

Jakkolwiek poezja staroindyjska mało komu jest znana i to zazwyczaj nie z pierwszej ręki, imiona przecie wymienione na czele tego artykułu powszechniejszego dobiły się rozgłosu. Poemat, przełożony przez dra Leciejewskiego, jest powieścią o królu Nali, który przez grę w kostki utracił państwo i z żoną rozłączył

się musiał, w końcu jednak, wytrwawszy zawsze w nocy, odzyskał i państwo i żonę.

Kiedy mowa o poezji staroindyjskiej, zaczyna się zawsze od statystyki. Otóż w literaturze sanskryckiej stnieją dwie wielkie epeje „Rāmājana” i „Mahābhārata”. Ten ostatni poemat obejmuje 220,000 wierszy 16-zgłoskowych i dzieli się na 18 ksiąg, które znów rozpadają się na pieśni. Powieść „Nala” jest epizodem z trzeciej księgi „Mahābhāraty” i stanowi niespełna 120-tą część tej olbrzymiej całości.

Z właściwą dziennikarzom niedyskrecją pragnęlibyśmy podać tu próbkę tego, pierwszego może u nas, przekładu ustępu z „Mahābhāraty”, dokonanego wprost z oryginału.

Oto jest początek miłości dwojga staroindyjskich kochanków.

Król Bhima miał „córeczkę jako perłę” Damajantę i trzech synów tegich Dame, Dantę i Damanę, „cnotami wszemi słynnych, straszną mocą strasznych”.

Najbardziej jednak szczeniłem, kształtem i kibicią Wismuklą zasłynęła piękna Damajanti. Gdy doszła lat dziewięciu, sto służebnic zdobnych, Sto przyjaciółek, jako Śiacze¹⁾ ją obsiadło. Błyszczała tam Bhimówna, klejnotami lśniąca, W tych dziewięciu gronie cudna jako błyskawica. Ni między bogi ni półbogi nie widziano I nie słyszano o tak cudnej krasawicy. I Nala, jako tygrys, nie ma równiennika. Z postaci istny to Kandarpa²⁾ w ciele ludzkim. I stało się, że wobec Damajanty Nalę A wobec Nali Damajantę wysławiano, Tak, iż pochwały słysząc swe nawzajem ciągle, Nie widząc się poczęli kochać... Nie mogąc ukryć dłużej uczuć swoich Nala, Do gaju poszedł izbom niewiast pobliskiego, Gdzie ujrzał wnet łabędzie w złote pióra strojne. Z chodzących w gaju ptaków, gdy jednego schwycił, Powietrzny goniec ludzkim głosem rzecze Nali: „Nie zabij mnie, o królu! oddam ci przysługę! Twe imię stawić będę wobec Damajanty, By myśli jej zajęte tobą tylko były.”

Król Nala przyjął propozycję i złotopióry łabędź wysłany został jako królewski *postillon d'amour* do kraju Widanbhów. Udał się tam z gronem innych łabędzi, a gdy to poselstwo skrzydlate do ogrodów króla Bhimy przybyło i usiadło, królowa i jej panny poczęły je chwycić.

Łabędzie wtenczas na wsze strony się rozpieczęły, Tak, iż za każdym jedno pogoniło dziewczę, Za którym zaś pobięła Damajanti chyżo, Ten głosem ludzkim do niej tak się odezwał: „O Damajanti! król Niszadhów, Nala zwany, Jak Aświnowie³⁾ piękny; z ludzi nikt mu równy, Małżonką jego gdybys była, pięknością, Owoców pełen byłby żywot twój... Ghandarów⁴⁾, bogów, ludzi, wężów i Rakszesów⁵⁾”

¹⁾ Śiaczi, żona Indry, najwyższego boga.
²⁾ Kandarpa, przydomek Kāmy, boga miłości.
³⁾ Bogowie światła, odpowiadający greckim Dioskurom
⁴⁾ Śpiewacy niebiescy w rodzaju naszych cherubinów.
⁵⁾ Rodzaj półbogów, odpowiadających greckim demonom.

próbuje w „kontemplacji”, — i nie otrzymała też rozgrzeszenia.

Równie dobitnie i stanowczo, a co ważniejsza, całkiem życiem Odyńca, nieustanną jego gotowością do wspomaganiania wszystkich skłopotanych i potrzebujących stwierdzony pogląd na obowiązki chrześcijańska, brzmi w jego wierszu zatytułowanym: „Wiara i wiara”.

Szedł półmędrak z prostaczkiem. Napotkali dziecię; Młoda z trudu, półmędrak pomyślał tajemnie: „Bóg jest wszechmocny, wszystkim sam rządzi na świecie, Toć więc i temu dziecku pomoże bezemnie.” I poszedł. A prostaczek myśli: „Mily Boże! Jakis Ty dobry! Sily ustają dziecięce, A Ty mu już i zyszasz kto je podnieść może. Dzięki Ci, żeś mnie wybrał! I wziął je na ręce.

Długo byłoby powiadać o tej stronie charakteru A. E. Odyńca, będącej wyrazem całej romantyczności wileńskiej i całego filaretizmu. Obok odbudowywania zasad religijnych, podkopanych przez płochę roboty XVIII-go stulecia, obok cześci dla najwyższego uzacznienia uczuć rodzinnych, sponiewieranych przez szaleństwa rewolucji, pomoc wzajemna, tak dobitnie stwierdzona w korespondencji Zana, Czeczota i Mickiewicza, tkwiła u nich na pierwszym względzie. Jakoż pozostała wybitną cechą charakteru Odyńca aż do zgonu. Nikt niełożył tyle czasu i zabiegów, a niekiedy i upokorzeń, ażeby nowego literata w świat wprowadzić. Przy całej swej niezmąconości, nikt nie używał tylu szlachetnych podstępów, ażeby tajoną nędzę uratować przynajmniej od rozpacz. Gdybyż imi pisać było można, wieleby się powiedziało ze wspomnień lat wielu.

Atoli pomimo takiego przebiegu się głównymi zasadami romantyczności, pomimo nieograniczonej cześci dla jej wodza Mickiewicza, nikt z pisarzy wileńskich nie uwydatnił względem niego takiej jak Odyńca samodzielności, nikt samorządnym myśleniem i obrazowaniem nie zbliżył się tyle co on do odleglejszych Witwickich, Goszczyńskich i Zaleskich. Niewątpliwie niższy polot wyobraźni a większy rozmyśl, spokojniejszy prąd namietności a głębsze poczucie obowiązku, chroniły okręt Odyńca od skały

rozbitcia, i rzeczywiście uchroniły od złudy mesjanizmu, który nielekka falą obijał się o jego stopy z nad Sekwany nad Wilją. Ale nie przestanie być faktem, że Odyńca od samego początku był pomiędzy romantykami jednym z pisarzy najwinniejszych Mickiewiczowi i zarazem najoryginalniejszych.

W poświęceniu swojego dramatu historycznego „Barbara Radziwiłłówna”, w którym nie zawahał się iść o lepszą z filarami klasycyzmu Felińskim i Wężykiem, Antoni Edward Odyńca, przemawiając do czytelników w historii „cieniów i świętej pamięci Adama i Klaudyń” — Adama Mickiewicza i Klaudyń z Działyńskich Potockiej — napisał poniższe wyrazy, świadczące o natchnieniach, spływających na niego z tych sfer wysokich sztuki i obywatelstwa:

Na grób wasz składam ze cześci od was wzięte dary:
Z ciebie treść ducha dziejów — z ciebie wzór Barbary,
W was genijusz i świętość serce me pojęło:
Z was światło i natchnienie. Pieśń ma — wasze dzieło.

Pomimo tej cześci wyjątkowej, bezgranicznej dla autora „Grażyny”, Odyńca pragnął i umiał utrzymać swoją indywidualność względem Mickiewicza. Nie mówimy tu o jego młodocianych klasycznych „Górach”, opuszczanych w późniejszych wydaniach poezji Odyńca, a niewątpliwie wyższych od klasycznej „Zimy miejskiej” Mickiewicza; lecz mamy na myśli same tylko utwory romantyczne obu poetów. Owóż najdawniejsze ballady Odyńca z tematów narodowych były bezwarunkowo wyższe od ballad Mickiewicza. Dość tu przytoczyć pierwszy utwór Odyńca, drukowany p. t. „Strachy” w roku 1822-ym, który autor poprzedził doskonałą w swoim zbytniymotwórczym czasie sentencją z Gellert’a: „Nie ma wiersza tak ładnego, by się nie mógł przydać na co.” Odyńca bodaj pierwszy otwarcie podniósł tu rogi przeciw rzekomemu klasycyzmowi, mówiąc o „sławie na czterech odach”. Była to właśnie epoka kilku ód, napisanych przez Osinińskich i Koźmianów w Warszawie. Jakże ten utwór musiał wywrzeć wrażenie, jak dalece był kijem poruszającym kupę klasycznego mrowiska, dość powiedzieć, że nawet w „Panu Tadeuszu” odbiło się „tokowanie głuśca”, opisane w tej balladzie Odyńca.

Antoni Edward Odyńca, syn Tadeusza, urodził się w r. 1804-ym w Gejstunach, niewielkiej majątności szlacheckiej w powiecie oszmiańskim. O Oszmiańszczyźnie powieść ludzka i historia, pokłóciły się na zabój. Podług pierwszej jest to gniazdo niezliczonej drobnej szlachty, mającej jedną nogę w bucie europejskim, a drugą w łapie litewskim z łyka; podług drugiej tam właśnie legło się potomstwo rozrodzonego rodu Palemona czy Gedymina, noszące nazwę książąt Holszańskich, Trąbskich i Bóg wie jak się tam zowiących od różnych błotnistych wiosek w lasach prawego wybrzeża Niemna. Jedno i drugie jest przez połowę prawdą. Znalazł się też Paproćki XIX-go wieku, podobno czemś lepszym bawiący się n egdys p. Zychliński z Poznania, który tym razem bezpłatnie i z własnego natchnienia, przypisywał Odyńcowi pochodzenie książęce. Śmiał się poeta z tych zanadto jego bladeńskich umizgów wieladkowskiej heraldyki, i poprzestawał na swoim urodzeniu w poczciwym domu szlacheckim. Jeżeli chodziło o historyczność, zaiste był „równym wojewodzie”; jeżeli o współczesność, wszak sam się stawiał po stronie Marcinka z „Emeryta”.

Dom rodziny Odyńca w Gejstunach odwzorował Napoleon Orda w swoim szacownym, choć niezbyt artystycznym „Albumie”. Sam Odyńca opisał swe lata młodociane w domu ojcowiskim, w szkołach bazylijskich w Borunach, nieopodal Oszmiany, tudzież w Wilnie podczas studiów uniwersyteckich. Spora księga, zawierająca te opisy, drukowana poprzednio ustępami w „Kronice rodzinnej”, ukazała się pod koniec roku zeszłego w osobnej książce, nakładem Gebethnera i Wolffa w Warszawie, zatytułowana: „Wspomnienia z przeszłości opowiadane Deotymie”. Do niej zmuszeni jesteśmy odesłać czytelnika po szczegóły młodości poety, która, według pięknego określenia Kraszińskiego, jest „rzeźbiarką wykuwającą żywot cały”, zostawiając „wiecznotrwały” ślad swego dłota.

(Dokończenie nastąpi.)

Bezrobocie rzemieślników w Warszawie nale
żałoby zatem spożytkować umiejętnie i rozsiedli

ale woły już były ze skóry odarte i poćwiartowane. Sędzia po namyśle skazał przestępców na następującą karę. Wyprowadzono ich uroczyście na rynek miasta, tam obleczone dwóch z nich w... skóry skradzionych wołów, a dwóch drugich objuczono poćwiartowanym mięsem, na przedzie stanął turecki wywoływacz, głoszący nazwiska złoczyńców oraz rodzaj ich przestępstwa i długi korowód, uzupełniony strażą policyjną i gawiedzią, obszedł wokół całe miasto przy okrzykach ludności, zarzucającej winowajców gradem obelg. W Berberze utrzymują powszechnie, iż ci czterej tak ukarani z pewnością już nigdy więcej kraść nie będą... wołów.

× **Współzawodnictwo.** W gazecie, wychodzącej w Dakota, ukazał się list otwarty pewnego restauratora następującej treści: „Mój współzawodnik, *vis-à-vis* mieszkający, najmuje sobie stałych współbiesiadników, dobrze wyglądających, których żywi darmo, aby widokiem opasytch mężów przekonać ogół o wartości pokarmów, jakimi gości nasycy. Ja tego nie czynię ale zwracam uwagę prześwietnej publiki na moją żonę którą tak spaszem, że siedząc za bufetem wcale się ruszać nie może. Kto nie wierzy, niech przyjdzie i zobaczy.”

— Złożyli w redakcji *Kurjera warszawskiego*:
— W nadechodzącą smutną rocznicę śmierci ojca mego
ś. p. Jana K., składam rs. 3 na przytulki nocne.— *Ludwika M.*

Nekrologja.

† Ś. p. Antoni Edward ODYNEC, opatrzony św. sakramentami, zmarł w dniu 15-ym stycznia 1885 r. o godzinie 5-ej po południu, w 81-ym roku życia. Pozostała w ciężkiem strapieniu córka wraz z wnuczkami zaprasza krewnych, przyjaciół i znajomych na msze święte, odprowadzać się mające codziennie o godzinie 9-ej i 10-ej przy ulicy Marszałkowskiej nr 7B oraz na żałobne nabożeństwo w dniu **21** b. m., to jest **we środę** o godzinie 11-tej zrana w górnym kościele św. Krzyża, po skończeniu którego nastąpi wyprowadzenie zwłok na cmentarz powązkowski.

1-71-

† S. p. Józef **Słowikowski**, b. patron b. trybunału cywilnego w Warszawie, po długiej chorobie w dniu 18-ym stycznia r. b. przeniósł się do wieczności, przeżywszy lat 66. Pozostali w żalu synowie i córki wraz wnukami, zapraszają krewnych, znajomych i kolegów, na żałobne nabożeństwo odbyć się mające w dniu 21-ym b. m., tj. we środę, o godzinie **11-ej** zrana, w kościele św. Anny na Krakowsk.-Przedm., oraz na wyprowadzenie zwłok z tegoż kościoła i w tymże dniu o godzinie **3-iej** po południu na cmentarz powązkowski. 2—219

† Ś. p. Stanisław **Zewald**, właściciel zakładu fotograficz-
nego w Kaliszu, zmarł tamże dnia 14-go stycznia 1885 roku.
W oktawę jego zgonu, to jest we środę dnia 21-go b. m. od-
prawione zostanie nabożeństwo żałobne w kościele św. Krzy-
ża, o godzinie **9-ej i pół** zrana, na które pozostała rodzina
zaprasza przyjaciół i znajomych. —217—

† W dniu 17-ym b. m. złożono do grobu na Pradze zwłoki ś. p. Jana **Stypułkowskiego**, b. chorążego b. wojsk polskich ostatecznie dozorey kontroli weterynaryjnej na Pradze. Zmarły umiając jednak sobie serca ludzkie, zasłużył na powszechny szacunek, to też zgromadzono się licznie na pogrzeb człowieka, którego żywot był pełen walk z przeciwnościami losu. Pozostała żona wraz z synem składa niniejszem serdeczne dzięki tym wszystkim, którzy odprowadzili go do wiecznego spoczynku.

—208—

† Dnia 22-go stycznia, tj. we czwartek, jako w dzień imie-
nin zmarłej w dniu 10-ym b. m., w dobrach Jaworzno w po-
wiecie wieluńskim, ś. p. Agnieszki z Taczanowskich **Kisiel-**
Kislańskiej, odbędzie się w kościele św. Józefa Oblubieńca
(po-karmelickim) na Krakowskiem-Przedmieściu nabożeństwo
żałobne o godzinie **10-ej i pół** zrana, za spokój jej duszy,
na które pozostała rodzina zaprasza krewnych, przyjaciół i
znajomych.

W środę, to jest dnia 21-go b. m., jako w piętnastą rocznicę zgonu ś. p. Stanisława hr. Potockiego, zmarłego w Krakowie, odprawione zostaoie nabożeństwo żałobne o godzinie 10-ej i pół zrana, na które chrześnna córka najuprzejmiej zaprasza rodzinę, krewnych i przyjaciół. —233—

† We środę, to jest dnia 21-go stycznia 1888 roku, o godzinie 10-iej zrana, w kościele św. Anny (po-bernardyńskim), na które pozostała wdowa wraz z dziećmi zaprasza krewnych, przyjaciół i znajomych. —216—

† We środę, to jest dnia 21-go stycznia, jako w. p. Agniesz-
nin odbędzie się żałobne nabożeństwo za duszę s. p. Agniesz-
ki z Wierzbowskich **Kramer**, w kościele św. Antoniego przy
ulicy Senatorskiej, o godzinie 10-ej zrana, na które pozostałe
dzieci zapraszają krewnych, przyjaciół i znajomych. — 221—

Z Cesarstwa.

*Petersburg 18-go stycznia. — Teraz dopiero dzien-
niki rosyjskie zajęły się znanym artykułem pruskie-*

go *Reichsanzeigera*. Między innemi *Petersburskija wiadomości* w taki sposób o nim mówią: „Mielismy już sposobność z okazji listu, jakoby nadesłanego Najjaśniejszemu Panu przez Leona XIII-go, zwrócić uwagę na widoczną dążność papieża do przywrócenia świeckiego władztwa na ziemi. Ostatnia przedświąteczna allokucja wspominała już o wznowieniu wojowniczej polityki Piusa IX-go, nota okólnikowa kardynała Jacobini do nuncjuszów i przyjęcie przez papieża na audjencji byłych oficerów armji papieskiej stwierdziły domysł o zwrocie w polityce Watykanu. Jednocześnie z wojowniczymi hasłami z Watykanu daje się widzieć znaczne ożywienie ducha w katolickich sferach wszystkich krajów: centrum katolickie w sejmie niemieckim wojuje z kanclerzem; w tymże sejmie pan Jadzewski (sic) wnosi projekt przyznania praw języka polskiego w byłych posiadłościach Rzeczypospolitej, uńci podlascy wysyłają deputację do Rzymu, katolicy w Belgji i w Hiszpanji znoszą się często z Rzymem. z kąd odbierają słowa zachęty i instrukcje. Nareszcie w Krakowie ręce jezuitów podnoszą święte hasło niezginionej Polski...” Tu następuje dopiero cały artykuł *Reichsanzeigera*, a w końcu znowu taka uwaga streszczająca zapatrywania *Petersburskich wiadomości*, tak w tej jak i w wielu innych analogicznych sprawach. „Tak więc, powiada ten ostatni organ, stara hydra polskiego zjednoczenia znowu podnosi głowę, grożąc jednocześnie spokojności trzech państw.”

Petersburg 18-go stycznia. — W gazecie *Nowoje wremja* czytamy co następuje: „Czy o. Naumowicz pojedzie do Kanossy? Oto pytanie, żywo obecnie interesujące prasę galicyjsko-rusińską. Wiadomo, że szanowny nauczyciel narodu czerwonońskiego, oskarżony o odszczepieństwo od unji i przywiązanie do prawosławia, został odłączony od kościoła i z powodu tego odłączenia apelował do papieża Leona XIII-go. Apelacja ta półtora roku leżała nieporuszona i dopiero minionego lata przypomniano sobie o niej w rzymskiej Kurji, a obecnie wzywają starca do Rzymu dla dania objaśnień. Naumowicz oświadczył już Sembratowiczowi, że zamierza pojechać na to wezwanie. Jak się na to posłuszeństwo zapatrują współplemiennicy o. Naumowicza, dowodzi wygłoszona już przez prasę nazwa Kanossy. Gazeta *Słowo* w kilku energicznych artykułach przekonywa pastera, aby się wyrzekł swojego zamiaru. „Niechaj Rzym wypędzi wprzód jezuitów i zmartwychwstańców, niech zabroni biskupom mieszania się w sprawy naszej cerkwi”, mówi ona, a wtedy naród dozwoli o. Naumowiczowi stanąć przed inkwizycją. W samej rzeczy kongregacja inkwizycji, wzywająca znakomitego galicyjsko-rosyjskiego pastera, bynajmniej nie jest taką instytucją, wobec której można by stanąć z zaufaniem, spodziewając się sprawiedliwej decyzji. Sam papież? Ale pytanie jeszcze, czy Naumowicza dopuszczają do rzymskiego arcykapłana jego bliscy? Przytem niedawna encyklika papieska przypominająca dawno do archiwum zdaną kwestję świeckiej władzy papieża, nie zapowiada też nie szczególnie dobrego w usposobieniu samego Leona XIII-go, jeżeli nawet przypuścimy, że używa zupełnej swobody w kierunku spraw. Wiadomo także, jaką rolę w radzie papieskiej odgrywa wpływ polski. Wobec tego wszystkiego trudno odmówić słuszności wyrażanym lwowskiemu męczennikowi z rozmaitych stron obawom o jego zdrowie, a nawet i życie w razie podróży do Kanossy. Prócz tego Rzym nie odstępuje zwykle od przyjętych dróg i latynizowania kościoła rusińskiego nie zaniecha. Niedawna podróż o. Naumowicza do Rosji naprowadzi go może na inne postanowienie.”

Z ostatniej chwili.

W całych Niemczech odbywają się gorliwe poszukiwania morderców Rumpfa. W Moguncji i Bingen aresztowano znowu kilka osób. W Mannheimie policja przetrząsa literalnie wszystkie pociągi przychodzące z Frankfurtu. Osoby, które nie mogą na razie wylegitymować się dostatecznie, są niezwłocznie aresztowane. W Offenbach znaleziono nazajutrz po dokonaniu morderstwa na dworcu kolei żelaznej zakrwawiony mankiet. Okoliczność ta naprowadza na domysł, czy Rumpf nie został zamordowany przez jakiego właściciela domu publicznej rozpusty? Był on bowiem nieublaganym prześladowcą dziewcząt ulicznych i posiadał w tych kołach serdeczne antypatie.

Pod przewodnictwem Leona Saya utworzyła się w Paryżu liga przeciw podrożeniu mięsa i chleba. Przed kilku dniami odbyło się ogólne zgromadzenie ligi, na które pośpieszyli członkowie z wszystkich większych miast francuskich; obecnych było wielu senatorów i deputowanych. Oświadczone się jednomyślnie przeciw podwyższeniu celi od zboża i bydła zagranicznego.

Wiedeń 20-go stycznia.

Wczoraj w obecności tysiąca słuchaczy dep. hr. Walterskirchen miał wykład, w którym rozwinął program nowego stronnictwa. Zasadą tegoż ma być załagodzenie sporów narodowościowych i politycznych, a skierowanie wszystkich sił ku rozwiązaniu wielkiego problemu socjalno-gospodarczego. Słuchacze przyjęli wykład hr. Walterskirchen gorącymi oklaskami.

W ieden 20-go stycznia

W tych dniach rząd wniosie do rady państwa projekt o środkach przeciw socjalistom i handlu materjalami wybuchowemi.

Berlin 20-go stycznia.

Z Mannheimu telegrafują, iż wczoraj po południu aresztowano w Hockenheim czeladnika rzemieślniczego bez legitymacyj, który strzelił z rewolweru do aresztującego go żandarma. Odmawia on wszelkich objaśnień o swojej osobie. Znaleziono przy nim naboje i znaczną kwotę pieniędzy.

Paryż 20-go stycznia.

W kołach parlamentarnych utrzymują, że minister wojny, jen. Leval, zamierza przedstawić parlamentowi projekt t. z. „małej mobilizacji”, na mocy którego ochotnicy, służący w armji tonkińskiej, byliby zastąpionymi przez żołnierzy armji regularnej, luki zaś powstałe w tej ostatniej uzupełniałyby się z kategorii pozostawionych do rozporządzenia ministrowi wojny.

Paryż 19-go stycznia.

Admirał Peyron postanowił złożyć nieodwołalnie
tekę ministra marynarki. Następcą jego zostanie
prawdopodobnie admirał Cloué

Londyn 20-go stycznia.

Posłowie rosyjski i austriacki wręczyli wczoraj lordowi Granvillowi odpowiedzi swoich rządów na propozycje angielskie dotyczące Egiptu.

Petersburg 20-go stycznia.

Now. wr. donosi, że rada ministrów przyjęła nowellę do prawa, na mocy której usunięte mają być nadużycia przeciwko ustawie z r. 1865-go, zabraniającej nabywania własności ziemskiej w zachodnich prowincjach przez ludność polskiego pochodzenia.

GIEŁDA

dnia 20-go stycznia 1885-go roku.

Za weksle długoterminowe na Berlin żądano 47, o 5 kop. wyżej niż wczoraj—bez tranzakcyj. Słyszeliśmy o większych nawet ilościach na dalsze terminy po 47 dokonanych. Różnica w notowaniach petersburskich pomiędzy kursem tranzakcyj kasowych i końcomiesięcznych wpływ tu swój wywiera. Za krótkoterminowe 46.92—o 2 kop. wyżej żądano. Płacono 46.85 i po tej cenie pozostali niezaspokojeni kupujący, jakkolwiek nie było ich wielu.

do 46.80, za krótkoterminowe weksle płacono.

Na Londyn długoterminowymi po 9.50 dokonano transakcyj. Krótkoterminowe 9.51 w żądaniu, płacone były po 9.49 1/2.

Na Paryż 37.95 żądano—37.90 i 37.85 jak wczoraj płacono.

Na Wiedeń 77.75—w żądaniu. Interesa niewielkie zawierano po 77.50.

Listy likwidacyjne 87.90, 87.50, wedle odcinków.
 Pożyczka wschodnia I i II do kupienia po 96.50,
 za III ofiarowywano bezskutecznie 96.75.

Listy zastawne ziemskie coraz wyżej. Serji I-iej 97.80, 97.75, 97.75, serji II i III 97.60, IV 96.25, V 95 w żądaniu. Sprzedano pewne ilości B serji I po 97.40, 97.45, 97.60—małe również po 97.60 kupowano. Serja II i III 97.40, V po 94.90 miały dosyć chętnych nabywców.

Placosty II po 92.85 i 92.90, III po 92.30, IV — po 91.85.

Obligi 91.
Listy 1311

Listy łódzkie mocno poszukiwane. Chciano płacić
 wedle seryj 87—86—84.50. Są to kursa dawno
 niepraktykowane i od wczorajszych znacznie, bo
 w seryjach I II o 1% wyższe.

Akcje w zastoju.
Godzina 12 $\frac{1}{2}$. Uposobienie wyczekujące, lecz stosunkowo dosyć mocne. Za weksle krótkoterminowe na Berlin 46.82 $\frac{1}{2}$ i 46.85 płacić chciano.

J. W.

Jeszcze tylko bardzo krótki czas. M U Z E U M

H. Praüschera,

Otwarte codziennie dla dorosłych od 9 godz. rano do 9 wieczór. W piątki od godz. 2—9 wieczór wyłącznie dla dam, wejście tylko

20 kop.

Komitet Towarzystwa muzycznego.

podaje do wiadomości członków, że **mniejszy** śródkowy wieczór 21-go b. m., odbędzie się w wielkiej sali na warunkach **większych** wieczorów. Wejście od strony teatru wielkiego. (89)

KOMITET

Towarzystwa resursy kupieckiej

ma honor podać do wiadomości panów członków, iż w dniu 24 b. m., to jest w sobotę, danym będzie w salonach resursy **wieczór tańczący** dla członków i ich rodzin. Bilety wydawane będą w kancelarii resursy w środę i czwartek od godziny 4 do 8 wieczorem. (207)

— **Urząd starszych zgromadzenia piwowarów** zawiadamia pp. majstrów, iż półroczna sesja odbędzie się dnia 19 (31) stycznia o godzinie 6-iej po południu w sali Magistratu. (190)

Dentysta T. Séguinaud, francuz, były asystent 7 lat dra C., mieszka przy ulicy Świętokrzyskiej nr 17 i przyjmuje od 10 do 5. (212)

Kurs giełdy warszawskiej

Dnia 20-go stycznia 1884 r.

W eks le:	Z końc. giełdy	zad.	plac.
Berlin 100 mar. z krótk. ter.	692 1/2	—	—
Londyn 1 funt sterl. "	951	—	—
Paryż 100 franków "	87.95	—	—
Wiedeń 100 guld. "	77.75	—	—
Papiery publiczne:			
6% Listy z. nowe z r. 1869 d.	97.80	—	—
" " " " " "	97.75	—	—
Listy zast. m. Warsz. serji I	95.25	—	—
" " " " " "	93	—	—
" " " " " "	92.50	—	—
" " " " " "	92	—	—
Listy zast. m. Łodzi serji I	87	—	—
4% Listy likwidacyjne duże	87.90	—	—
" " " " " "	87.50	—	—
Bilety Banku Ces. ser. I, II i III	—	—	—
Res. Poż. Premj. z roku 1864	—	—	—
1 Pożyczka wschodnia rs. 100	96.50	—	—
" " " " " "	96.50	—	—
III " " " " " "	93.75	—	—
Listy wileńskie długoter.	—	—	—
Akcje i obligacje:			
Obligacje miasta Warszawy	91	—	—
Akcje dr. żel. warsz.-w. rs. 100	—	—	—
Akcje dr. żel. warsz.-b. rs. 100	—	—	—
Akcje dr. żel. warsz.-terespol	—	—	—
Akcje dr. żel. fabryczno-łódzki	—	—	—
Akcje Banku handl. w Warsz.	—	—	—
Akcje Banku dysk. w Warsz.	—	—	—
Akcje Banku handl. w Łodzi	—	—	—
Akcje warsz. Tow. ub. od ognia	—	—	—
Akcje warsz. Tow. fabr. cukru	—	—	—
Akcje Tow. fab. cukru Józefów	—	—	—
Akcje Dobrzeli. Tow. fab. cukru	—	—	—
Akcje Tow. Liliop. Rau i Lew.	—	—	—
Akcje Tow. zakł. przędz. Zaw.	—	—	—

Nakładem Maurycego Orgelbranda w Warszawie, naprzeciw posągu Kopernika, wyszły następujące nowości:

KROK DALEJ.

POWIEŚĆ

Edwarda Lubowskiego.
3 tomy.—Rs. 3.

J. I. Kraszewski.

Cet czy lichy?

Powieść historyczna z końca XVII w.
2 tomy.—Rs. 2.40.

Leonard Sowiński.

Wspomnienia Szkolne.

Rs. 1.50.

86r

— Od **Lecznicy 2-iej** (Senatorska 9, dom Rezlara). Dr **Funk** przyjmuje z chorobami wenerycznymi i skórnymi od 10—11 codziennie. (222)

Zarząd

Towarzystwa przemysłowo-leśnego w Warszawie

podaje do wiadomości, że jego **składy desek i drzewa budowlanego** (kantowego i okragłego), zaopatrzone są stale we wszystkie gatunki i rozmiary tych materiałów.

Towarzystwo przyjmuje wszelkie obstalunki na prowincję i skuteczną wysyłkę koleją. Korespondencje należy adresować do biura zarządu na ulicy Marszałkowskiej 64 w Warszawie.

Sprzedaż odbywa się na składzie przy ulicy Hożej nr 21 w Warszawie. (90)

— Poszukuje się kupna **małego folwarku**, 8—9 włók, z inwentarzem i zabudowaniami, blisko kolei. Opisy przysłać pod adresem adwokata przysięgłego **Juljusza Walewskiego, Warszawa, ul. Długa nr 47.** (67)

Zakład

Tapicersko-Dekoracyjny i Magazyn Mebli Sz. Olsztyńskiego.

17. Senatorska 17, (róg Nowo-Senatorskiej), zaopatrzony w meble gustowne i wykwinne, przyjmuje zamówienia na urządzenia całych apartamentów podług nowych wzorów i na wykwinne meble i dekoracje, które szykownie urządza. (4068)

Handel Towarów Kolonialnych

do odstąpienia. Wiadomość w Biurze Ogłoszeń Rajchmana i Frendlera, Senatorska 18. 146R

Fryzjerka

przyjmuje zamówienia czesania dam, w domu po kop. 30, za domem po kop. 50, miesięcznie od rs. 5. Wiadomość: Senatorska 18, w fabryce bielizny. 175

Znaleziony Zegarek

po udowodnieniu można odebrać u rad. hon. Czechowskiego. Pałac Brühlowski, od godziny 6—7 po południu. 172

Trzcina sufitowa

bardzo piękna w Okęciu na 8 wiorście szosy Radomskiej, za rog. Jerozolimską. 165

BIELIZNA

najtaniej bo w mieszkaniu, sprzedaje wszelką bieliznę damską, męską i dziecięcą, koszule męskie z nadepolami, gorsy webowe, po rs. 1.50, płócienne koszule, kaftany damskie po 85 kop., majtki damskie po 65 kop. Przyjmuje obstalunki na wyprawy, wszystko zostaje wykończono jaknajstaranniej, przyjmuje do znaczenia, monogramy po k. 10, litery zwyczajne i 1/2 po kop. 4.—Senatorska 18, na parterze, wprost kościoła, Specjalna fabryka bielizny **Teofilu Fuks.** 148R

Potrzebny jest

Leśniczy

żonaty; zaopatrzony w dobre świadectwa.—Wiadomość w biurze komisowem Łucyńskim-go, Trębacka 1a. 155R

Apteka filjalna

do sprzedania na bardzo dogodnych warunkach w gubernji Piotrkowskiej.—Wiadomość w aptece **Dr T. Heinrich.** 150R

Zastępstwa na Wrocław

poszukuje młody zabiegliwy kupiec dokładnie znający miejscowy rynek. Znaczniejsze domy zechcą łaskawie nadsyłać adresy po lit. **Y. 67,** do **Rudolfa Mosse, w Wrocławiu.** 144R

RS. 20,000

żądane na 1-szy numer po Towarzystwie, na majątek ziemski włók 60 w Gub. Radomskiej na dobry procent. Wiadomość ul. Długa 16, u adwokata przys. **Smoleńskiego.** 149

Henryk Martin, dentysta, francuz. Nowy-Swiat 57, przyjmuje od 9 do 6-iej. (85)

Kantor wynajmu powozów, Senatorska 22, róg placu resursy kupieckiej, poleca **eleganckie ekwipaże po cenach niskich.** (113)

— **Fabryka i magazyn** wyrobów złotych i brylantowych przyjmuje wszelkie obstalunki **najtaniej!** Wybór wielki wyrobów złotych, srebrnych i brylantowych zawsze na składzie.

Józef Betcher, Jubiler, Marszałkowska 65. (41)

MAGAZYN FRANCUSKI UL. Hr. BERGA 16 poleca największy i najtańszy wybór przyborów **DO KOTYLJONA,** ord rów, figur bardzo zabawnych na 6, 12, 18 par, kostiumów papierowych, kul ze śniegiem itd. (84)

KORESPONDENCJE PRYWATNE.

— **Pieszczotce.** Nie byłaś w niedzielę o 11 gdzie zawsze, czyżby umyślnie? Tęskno i przykro. Kwiat Heliotropu tylko wspomnieniem, a gdzie Twoje, trzy zawiędłe kwiateczki?... Błądzą by Cię ujrzeć, może we czwartek na ulicy S. przy przejściu do tramwaju o godzinie 7 wieczór. (226)

Więcej niż życzliwy **Poczwarda.**

— Z maskarady dla K. N. List całą dobę później otrzymałem. Byłem dopiero od drugiej. Proszę zaspokoić moją ciekawość na czwartę.—**M. J.** (223)

Ostrygi

Ostendzkie i Holsztyńskie nadechdzą codziennie do Handlu Win **A. Hoessler & Co.** przy ul. Elektoralnej 1. 166

A. Tatarkiewicz,

znany z gry fortepianowej do tańca, przyjmuje zamówienia na wieczory. Chmielna róg Zielnej 34, 1 piętro od frontu. 164

Dla Amatorów Ptaków. otrzymałem świeży transport psów **kanarków, papug, małp, kardy-nałów** i innych w rozmaitych gatunkach **ptaków amerykańskich** w różnych kolorach, bardzo dobrej rasy samiec-kanarków do legu.

Nowo-Senatorska 5, Hotel Litewski.

Ernest Peszel.

ZAKŁAD Wynajmu Ekwipaży

przeszło 35 lat w jednym miejscu egzystujący—z wyrobioną klientellą—z powodu śmierci, jest w każdym czasie do sprzedania, wiadomość: Nowy-Swiat pod N 57. 86

Komisarz Sądowy Sądu Handlowego

w Warszawie, ogłasza niniejszem, że w d. 10 (22) Stycznia 1885 r., o godz. 10 z rana, sprzedawać będzie w drodze **publicznej licytacji ruchomości** należące do Aleksandra Lampe, oszacowane na sumę rs. 219 kop. 50.—Sprzedaż odbędzie się w domu N 10, przy ulicy Nowolipie w Warszawie. 133

Z powodu wyjazdu jest do sprzedania za cenę bardzo przystępną

kareta 3 osobowa nowego fasonu, mało używana. Wiadomość w fabryce powozów **KAROLA BERGER, Leszno 6.** 113R

DOM

dwu-piętrowy, od dwóch ulic, z dochodem rocznym rubli sr. 3700, jest do zamiany na folwark, w dobrej ziemi, z łąkami i lasem. Wiadomość Twarda 24a, mieszkania 8, rano do 11, a po południu od 3 do 6. 135

BILARDY

najnowszej konstrukcji w obszernym lokalu Ulica Niecała 3. 3636

NAKŁADEM KSIĘGARNI **Teodora Paprockiego i S-ki** w Warszawie, wyszły z druku

Klemensa Junoszy Z MAZURSKIEJ ZIEMI SZKICE I OBRAZKI WIEJSKIE.

Cena Rs. 1.50.

Nabywać można we wszystkich księgarniach krajowych i zagranicznych. 2730r

Prośby

do wszystkich władz, redaguje Biuro Rady Honorowego Burby.—Ulica Marszałkowska 56, wejście od Rysiej. 151

Przeprowadzenia w Petersburgu

interesów we Władzach Rządowych, podejmuje się b. urzędnik udający się tam w swoim interesie. Marszałkowska 56, m. 11. 170

Pianina i Harmonje AMERYKAŃSKIE, w składzie **A. Werner,** Senatorska 16, róg Bielańskiej. 173

